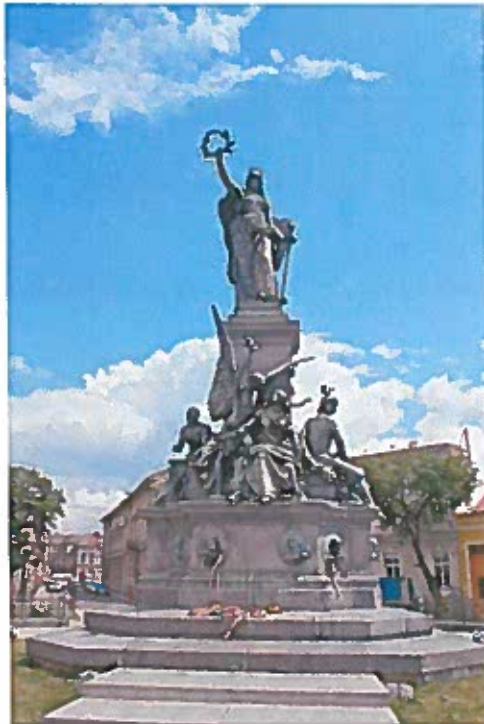


2. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat az
aradi Szabadság-szobor
Magyar Értéktárba történő felvételéhez



Készítette:

Hegedüs Csilla

az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság elnöke

a Romániai Magyar Demokrata Szövetség kultúráért felelős ügyvezető alelnöke

Kolozsvár, 2016. Június 2.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó szervezet neve: **Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság**
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
 - a javaslatot benyújtó személy: **Hegedüs Csilla – az EMÉB elnöke**
 - Levelezési cím: **400428 Aron Densușianu u. 6./A sz., Kolozsvár, Kolozs megye, Románia**
 - Telefonszám: **+40 720 072 061, +40 264 441 425**
 - E-mail cím: **emeb@rmdsz.ro**

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése **Az aradi Szabadság-szobor**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 - o agrár- és élelmiszergazdaság
 - o egészség és életmód
 - o épített környezet
 - o ipari és műszaki megoldások
 - **kulturális örökség**
 - o sport
 - o természeti környezet
 - o turizmus
3. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése: **Erdélyi Nemzettrész Értéktár**
4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A 2015-ben avatásának 125. évfordulóját ünneplő aradi Szabadság-szobor Zala György alkotása, melyet 1890-ben avattak fel. A szobor talpazatán az 1849. október 6-án, Aradon kivégzett 13 tábornok bronz domborművét helyezték el.

A szobor központi alakja egy allegorikus "szabadságot" jelképező nőalak, mellette a talpazaton négy szimboliztikus alkotás helyezkedik el, melyek a következők:

Ébredő szabadság

Harckészség

Áldozatkészség

Haldokló harcos

Zala koncepciójában az "Ébredő szabadság" egy nőalak, két kezén széttépett láncokkal, arcán a kiállt szenvedés, de egyúttal a jövő iránti lelkesedés kifejezésével, s a fölé hajló Géniuszra tekint, ki széttörte bilincseit, kezébe adta a kardot.

A "Harckészség" Zala koncepciójában egy klasszikus kifejezésű ifjú, duzzadó erővel, arcán elszánt tekintettel. Fején sisak, jobb kezével földre támasztott buzogányt markol.

Az "Áldozatkészség"-nél egy nőalak egy diadémot, mint legdrágább kincsét, fejéről leveszi és a haza oltárára helyezi. Zala az oltárt görög triposszal fejezte ki, a nő ruháját klasszikus modorban egyszerűsítette.

A "Haldokló harcos"-nál egy nőalak egy haldokló hősré támaszkodik. Tekintetével az eget keresi, mintha az ég irgalmát kívánná, amint karjával a leroskadt hőst emeli, a harci zászlót a szívéhez szorítva, melyen a következő jelmondat olvasható: "Ha Isten velünk, ki ellenünk".

Zala Szabadság-nőalakja, Hungária magasan emeli föl a tölgy- és babérkoszorút tartó jobb kezét, s egy boldogabb jövő reményének nyugodt kifejezésével arcán lefelé tekint a 13 kivégzett tábornok arcására, egy eszme diadalának bizonyságául. Baljával egy kardra támaszkodik, fején Mátyás király híres fekete seregének sisakja. A sisakot, fejedelmi méltóságának jelképéül, egy korona veszi körül.

A szobor ünnepélyes felavatására 1890. október 6-án került sor a Szabadság téren, mely ma Avram Iancu nevét viseli. Az ünnepélyen részt vettek a vértanúk családtagjai (Damjanich Jánosné, Schweidel tábornok lánya, Leiningen tábornok fia), illetve a szabadságharc tisztjei közül Klapka György.

Az első világháború után, Arad Romániához csatolásakor szinte azonnal felmerült a szobor lebontásának gondolata. 1923-ban a rongálások megakadályozása érdekében bedeszkázták az emlékművet, majd 1925-ben el is távolították. Az idők folyamán különböző helyeken tárolták, legutoljára az aradi vár pincéjében őrizték, teljesen elzárva a külvilágtól.

Közvetlenül a rendszerváltás után elindult az aradi Szabadság-szobor visszaállításáért folytatott küzdelem. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség számára kiemelt cél volt e szimbólumértékű emlékmű felújítása és köztérre való költöztetése.

1999. október 6-án a Magyarország és Románia között létrejött megegyezés alapján a Szabadság-szobrot a minorita rendház udvarára szállították. Itt kezdődött meg a restaurálás folyamata is.

2003-ban megalakult a Szabadság-szobor felállítására létrehozott alapítvány a restaurálás és újbóli felállítás költségeinek összegyűjtése céljából, ugyanebben az évben négy párti egyeztetés is folyt a szobor ügyében, ahol megegyeztek a felállításról. Pár hónappal később mégis meghiúsulni látszott a terv, mert a szobor a művelődési minisztérium szerint esztétikailag nem felelt meg a mai követelményeknek, „másrészt a szaktárca csak a román történelem jeles mozzanataiból ihletődött alkotásokat pártolja, támogatja és védi”. Pár hét múlva, szeptemberben már az Állami Építkezési Felügyelőség lépett az ügyben: formai okokra hivatkozva leállította a Szabadság-szobor felállításának munkálatait.

Miközben drámai hangulatú politikai viták árnyékolták be az aradi szobor jövőjét, a szakemberek befejezték a bronzalakok restaurálását. A Harckészség, az áldozatkészség, az Ébredő Szabadság, a Haldokló Harcos és Hungária visszanyerte régi fényét. A restaurálás utolsó műveleteit, a Kolozsváron újraöntött bronzelemek patinázását Kolozsi Tibor és Szilágyi László végezték el. Az utolsó elem, az Áldozatkészség mellett álló triposz is elkészült és helyére került. A kolozsvári és marosvásárhelyi szakemberek öt hónapig dolgoztak Aradon: kicserélték a bronzfigurák elemeit összetartó mintegy 800 csavart, kicserélték a fémvázakat, megmintázták a szoborcsoport elveszett részeit, majd újraöntötték és patinázták azokat.

2004-ben az RMDSZ kitartó munkájának köszönhetően Románia kormánya jóváhagyta, hogy a szobrot felállítsák a román–magyar megbékélésnek szentelendő emlékparkban. A szobor leleplezése az új helyen 2004. április 25-én történt, román és magyar közméltóságok jelenlétében. Az új helyszín, a Tüzoltó tér, a „Megbékélés Park” nevet kapta.

2014-ben Kelemen Hunor kulturális miniszter műemlékké nyilvánította az aradi Szabadság-szobrot.

A Szabadság-szobor 125. évfordulójának alkalmából az RMDSZ és az aradi Szabadság-szobor Egyesület 300 ünnepi emlékérmét készített.

5. Indoklás a Magyar Értéktárba történő felvétel mellett, kitérve a nemzeti érték országos jelentőségének bemutatására:

A népek és nemzetek történelmében a legnevezetesebb események a szabadságért folytatott harcokhoz, a nagy szabadságharcokhoz köthetőek. Így van ez a magyar nemzet életében is. Ha végignézzük ezeréves történelmünket, évszázadról-évszázadra tudjuk sorolni azokat az eseményeket, amelyekre büszkék vagyunk, amelyek egy-egy mérföldkövet jelentenek a honfoglalástól a XXI. századig. Ezek közül is kiemelkedik az 1848-1849-es magyar szabadságharc: a nemzetek és népek nagy álma, amely sorsközösséggé kovácsolta az egyéneket, amely az egyik legerősebb köteléket jelentette egyén és egyén között, az elveszett és elrabolt szabadság megszerzése, visszaszerzése.

Az aradi Szabadság-szobor a szabadságért való állandó harc jelképe. Nemcsak az 1848-49-es forradalomnak állít emléket, hanem az újraállításáért folytatott küzdelem miatt is az erdélyi magyarság identitás-tudatának egyik igen fontos szimbóluma.

A szobor 125 éves létezése során csupán 46 éven keresztül állt rendeltetése szerint köztéren. A 125 évből 74 évet rabságban kellett töltenie. 1925 és 1999 között a szoborcsoportot közös erőfeszítéssel, kitartással, ésszerű érvekkel és makacssággal sikerült kiszabadítani a magyar érdekképviseletnek és közösségnek. Ezáltal a Szabadság-szobor szimbólum lett: meg lehet próbálni elzárni, fogságban, rabságban tartani a magyar népet, a magyarság értékeit és kultúráját, de a szabadság eszméje összetart minket, sorsközösséggé kovácsol minket, együtt pedig előbb vagy utóbb elérjük céljainkat.

A szobor ezen szimboliztikája, viszontagságos története, valamint az erdélyi közösség és az egész magyar nemzet életében elfoglalt helye alapján javasoljuk az aradi Szabadság-szobor Magyar Értéktárba való felvételét.

Az aradi Szabadság-szobor 2015. december 10. óta, az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság döntése értelmében az Erdélyi Magyar Értéktár részét képezi.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- Murádin Jenő: Az aradi Szabadság-szobor (Gloria Kiadó, Kolozsvár, 2003)
- Dr. Halmágyi Pál: Aradi hírek. In: Makói História, 2005/4. szám.
- Vasárnapi Újság, Budapest, 1889. Október 6.:
<http://epa.niif.hu/00000/00030/01857/pdf/01857.pdf>
- Emlékérem készül az aradi Szabadság-szobor 125. Évfordulójára -
<http://www.rmksz.ro/sajtoszoba/hir/emlekerem-keszul-az-aradi-szabadsag-szobor-125.-evfordulojara#sthash.Ayk9LSxz.dpuf>
- Kelemen Hunor: a szabadság eszménye nem kerülhet többé fogságba! -
<http://www.rmksz.ro/sajtoszoba/hir/kelemen-hunor-a-szabadsag-eszmenye-nem-kerulhet-tobbe-fogsagba#sthash.ez0xwcDP.dpuf>
- Tíz éve áll köztéren az aradi Szabadság-szobor -
<http://www.rmksz.ro/multimedia/video/tiz-eve-all-kozteren-az-aradi-szabadsag-szobor>

7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

- <http://www.szabadsagszobor-arad.ro/>

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja



1.) Az aradi Szabadság-szobor újraállításának 10. évfordulós ünnepsége – Arad, 2014. Október 6.



2.) Az aradi Szabadság-szobor az I. világháború előtti időszakban



3.) Az aradi Szabadság-szobor napjainkban



4.) Az aradi Szabadság-szobor 2002. nyarán, a minorita rendház udvarán



5.) Restaurálás közben



6.,7.) A Szabadság-szobor évfordulójának alkalmából készített emlékérem

2.) A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

- **Hegedüs Csilla, az Erdélyi Magyar Értéktár elnökének felterjesztő levele**
- **Hegedüs Csilla, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnökének támogató levele**
- **Az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság határozata Az aradi Szabadság-szobor Erdélyi Magyar Értéktárba (Erdélyi Nemzetrészt Értéktár) történő felvételéről**

3.) A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

A fotók az RMDSZ saját fotótárából, valamint a Szabadság-szobor Wikipédia oldaláról származnak.

- **Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető elnökének hozzájáruló nyilatkozata**

ROMÁNIAI MAGYAR DEMOKRATA SZÖVETSÉG
KULTURÁLIS Főosztály

400428 Cluj Napoca/Kolozsvár
Str. Aron Densusianu / Bajza utca, nr. 6/A szám
tel/fax: +40 264 441425
email: muvfoo@rmdsz.ro



Nyilatkozat

Alulírott Hegedüs Csilla, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség kultúráért felelős ügyvezető alelnöke, támogatom az aradi Szabadság-szobor jelölését a Magyar Értéktárba, mint a magyar nemzet kiemelkedő értékét.

Hegedüs Csilla

Kultúráért felelős ügyvezető alelnök

Romániai Magyar Demokrata Szövetség

Kelt Kolozsvárt, 2016. július 6-án.



ERDÉLYI ÉRTÉKTÁR



HATÁROZAT

A 10 taggal rendelkező Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság 2015. december 10-én tartott ülésén, a Bizottság hét tagjának jelenlétében (Márton István, a Székely Termék Mezőgazdasági Szövetkezet képviselőjének hiányában, aki elektronikus úton adta le szavazatát), az ülés III. napirendi pontjaként megvitatta Az aradi Szabadság-szobor, az Erdélyi Magyar Értéktárba történő felterjesztését. A javaslatot benyújtó szervezet a **Romániai Magyar Demokrata Szövetség**. A javaslatot összeállította **Hegedüs Csilla**, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség kultúráért felelős ügyvezető alelnöke, az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság elnöke.

A Bizottság tagjainak egyhangú szavazata alapján, az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság döntése a következő:

Az aradi Szabadság-szobor a továbbiakban az **Erdélyi Magyar Értéktár** részét képezi.

Megjegyzés: az Erdélyi Magyar Értéktár azonos az Erdélyi Nemzetrészt Értéktárral.

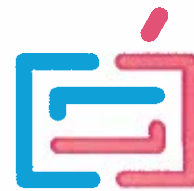
Hegedüs Csilla

az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság elnöke

Kolozsvár, 2015. december 10.



ERDÉLYI
ÉRTÉKTÁR



NYILATKOZAT

Alulírott Hegedüs Csilla, az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság elnöke, ezennel felterjesztem és támogatom az aradi Szabadság-szobor jelölését a Magyar Értéktárba, mint a magyar nemzet kiemelkedő értékét.

Hegedüs Csilla

az Erdélyi Magyar Értéktár Bizottság elnöke

Kolozsvár, 2016. július 6.

ROMÁNIAI MAGYAR DEMOKRATA SZÖVETSÉG
SZÖVETSÉGI ELNÖK

Kolozsvár 400489
Republicii u. 60. sz.
tel/fax: +40 264 590758
email: elnok@rmdsz.ro



Nyilatkozat

Alulírott Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke, támogatom az aradi Szabadság-szobor jelölését a Külhoni Magyar Értéktárba, mint az erdélyi magyarság kiemelkedő értékét.

Kelemen Hunor


elnök

Romániai Magyar Demokrata Szövetség

Kelt Kolozsvárt, 2015 szeptember 19-én.

Hozzájáruló nyilatkozat

1. Alulírott **Kovács Péter**, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség ügyvezető elnöke, ezennel hozzájárulok a Romániai Magyar Demokrata Szövetség fényképtárából származó, a külhoni magyarság értéktárába való felvételi javaslatokhoz csatolt fényképek Magyar Értéktár által való felhasználásához, publikálásához, sokszorosításához, disztribúciójához, reprodukálásához, a közösség rendelkezésére bocsátásához.
2. Jelen hozzájárulásomat a fent említett képek bármilyen nyelven, bármilyen formában történő felhasználásához megadom, visszavonhatatlanul, meghatározatlan időre.



KOVÁCS PÉTER

ügyvezető elnök

Romániai Magyar Demokrata Szövetség

Kolozsvár, 2015. Szeptember 21.

